

อาหารสมอง

• วรกรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Zarganar ผู้ยอมแลกคูกกับเล่าเรื่องตลก

“ถ้าผมทำหน้าที่หมอฟัน ผมเปิดได้ทีละปาก แต่ถ้าผมเล่าเรื่องตลกผมเปิดปากพร้อมๆ กันได้จำนวนมากมาย”

นี่คือคำพูดของตลกคนสำคัญของพม่า ที่เรื่องตลกและคำพูดของเขาตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี สั่นสะเทือนบัลลังก์ของผู้นำเผด็จการพม่าและมีส่วนในการช่วยผลักดันให้พม่ามีการเลือกตั้งโดยเปลี่ยนจาก “การปกครองของทหารโดยตรง” เป็น “การควบคุมโดยทหาร”

Zarganar คือชื่อศิลปินของเขาซึ่งหมายถึง “แหวนทองชน” ชื่อจริงคือ Maung Thura ปัจจุบันอายุ 52 ปี พ่อของเขาเป็นนักคิดนักเขียนสำคัญคนหนึ่งของประเทศ

เขาเรียนจบทันตแพทย์ แต่แทบไม่เคยรักษาคนไข้เพราะเขาชอบการเป็นศิลปิน นักแสดง สร้างภาพยนตร์ โดยถูกขับเค็ลื่อนด้วยความปรารถนาอยากเห็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและประชาธิปไตยในพม่า เขามีผลงานภาพยนตร์มากพอควรแต่มาดั่งจากการเป็นตลกเดี่ยวไมโครโฟน จนคนพม่าติดอกติดใจกลายเป็นขวัญใจหมายเลขหนึ่ง

ชีวิตการต่อสู้เผด็จการของเขาเริ่มในปี 1988 เมื่อมีการประท้วงครั้งใหญ่ขับไล่ นายพลเนวิน ถึงแม้ฝ่ายประท้วงจะชนะเลือกตั้งก็ไม่ได้เป็นรัฐบาล แต่กลับถูกจับติดคุกแทน นับตั้งแต่ ออง ซาน ซูจี ลงมาถึง Zarganar

ในเวลา 5-6 ปี หลังปี 1988 เขาติดคุกเข้าๆ ออกๆ อยู่หลายครั้งจากการแสดงของเขา ในปี 2006 การแสดงทุกอย่างของเขาถูกแบนโดยรัฐบาลเนื่องจากคำพูดตลกของเขา

มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาลมากขึ้นเป็นลำดับ ที่หนักสุดก็คือในปี 2008 เขาถูกจับข้อหาพูดกับสื่อต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตในเรื่องไซโคลนนาร์กีสถล่มพม่า ผู้คนตายกว่า 150,000 คน และอีกนับแสนๆ คนไร้บ้าน เขาหนีไม่ได้ที่การช่วยเหลือมีน้อย จึงรวบรวมสมัครพรรคพวกออกไปช่วยและสื่อสารให้ชาวโลกรู้โทษของเขาคือจำคุก 59 ปี ในภายหลังเขาเล่าว่าความผิดกระหะหนึ่งคือการใช้อินเทอร์เน็ต ผู้พิพากษาถามเขาว่า e-mail ของเขาคืออะไร เขาก็ตอบไปว่า zan.61@gmail ผู้พิพากษาโกรธมากบอกว่าผมอยากรู้ e-mail ของคุณแต่คุณกลับเล่นลับบอก gmail

ครั้งหนึ่งเขาติดคุกต่อเรื่องนาน 4 ปี ถูกขังเดี่ยวในห้องที่ไม่มีหน้าต่าง เขาบอกว่าที่มีชีวิตรอดมาได้ก็เพราะอารมณ์ขัน เขาใช้เวลาคิดมุกตลกและแต่งเพลงในสมองตลอดเวลา นั้น จนเขามีมุกตลกในเวลาต่อ

มากมาย

เรื่องหนึ่งเขาเล่าว่าเขาโทรไปถามโอเปอเรเตอร์ว่าค่าโทรศัพท์ไปลอนดอนกับนรกราคาเท่าไร ค่าตอบก็คือนรกรถูกกว่ามาก เขาสงสัยจึงขอเหตุผล ค่าตอบก็คือการโทรไปนรกรนั้นที่พม่าเขาถือว่าเป็นโทรในประเทศ

เมื่อครั้งพม่าจะเป็นสมาชิกอาเซียน ตอนนั้นข่าวของในพม่าแพงมาก เขาบอกว่าควรเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น Bar- May-Sia คือ คล้ายกับอินโดนีเซีย และมาเลเซีย แต่มันมีความนัยจากการเล่นคำเพราะเมื่อออกเสียงแล้วหมายถึงการหาของที่ต้องการไม่ได้เพราะอะไรๆ ก็แพงหมด

Zarganar ได้รับการปล่อยตัวในปลายปี 2011 เมื่อพม่าจะมีการเลือกตั้ง คนต่างชาติก็เชิญเขาไปต่างประเทศ สถานที่แรกที่มา

ในปี 2008 เขาถูกจับข้อหาพูดกับสื่อต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาต ในเรื่องไซโคลนนาร์กีสถล่มพม่า โทษของเขา คือจำคุก 59 ปี

คือประเทศไทย เขาให้สัมภาษณ์ว่าเขาช็อก
เมื่อเห็นเครื่องบิน สนามบิน ตึกซึ่งล้นใหญ่
มาก และช็อกมากเมื่อเห็นถนนตีๆ เขาเห็นว่า
เยาวชนไทยหน้าตาไม่มีความกังวล เต็มไป
ด้วยเสรีภาพและความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเขา
มองไม่เห็นในเยาวชนพม่าในวัยเดียวกัน

เขาเดินทางต่อไปสหรัฐอเมริกาเพื่อพบ
ลูกและภรรยาซึ่งอพยพไปตั้งแต่ปี 2008 เมื่อ
เขาติดคุกครั้งสุดท้าย เขาปฏิเสธที่จะไปอยู่กับ
ครอบครัวถาวร เขายกมือว่าเขามีหน้าที่สำคัญ
ที่ต้องทำอีกมากในประเทศพม่าที่เขารัก

Zarganar พิสูจน์ว่าคำพูดสั้น
สะท้อนระบบการปกครองได้โดยทำให้
ผู้นำเผด็จการและระบอบเป็นตัวตลก ผู้คน
ชอบใจเพราะเห็นอย่างเดียวกันแต่ไม่กล้า
พูด และเป็นการระบายอารมณ์ที่อัดอั้น
เรื่องตลกและคำพูดเสียดสีเหล่านี้มันโดนใจ
อย่างซ้ำชั้น ว่ากันว่าเหล่าผู้คุมก็ชอบเขามาก
หัวเราะกับเรื่องตลกที่เขาเล่า

นักแสดงตลกที่มีหลักการ เช่น
Zarganar จึงเป็นที่ชื่นชอบของคนพม่า
คำพูดสองความหมายของเขาเจิบๆ คั่นๆ
เหมือนถูกแหบถอนขน

เราเล่าเรื่องตลกกันอย่างเสรีและหัวเราะ
ซ้ำชั้น แต่มีบางคนที่ยอมแลกคุกกับการเล่า
เรื่องตลก คนคนนั้นก็ชื่อ Zarganar ผู้รัก
เสรีภาพและรับรางวัลมากมายจากต่างประเทศ
และยืนยันว่าไม่คิดจะเป็นนักการเมือง

Zarganar เล่าว่า ประธานาธิบดีบุช
หู จิ้นเทา และนายพลตาน ช่วย ผู้นำพม่าไปหา
God บุษ ถาม God ว่าเมื่อไหร่สหรัฐอเมริกาจะ
มีอำนาจมากสุดในโลก God ตอบว่า "Not in
your life" จนทำให้บุชน้ำตานองหน้า หู จิ้นเทา
ถามว่า "เมื่อไหร่จีนจะรวยสุดในโลก" "Not
in your life" แต่ในขณะที่หู จิ้นเทา เช็ดน้ำตา
นายพลตาน ช่วย ก็ถามว่า "เมื่อไหร่พม่าจะมีน้ำ
และไฟฟ้าใช้กันพอเพียง" ทันใดนั้น God
ก็ร้องไห้และตอบว่า "Not in my life"